

GLOSIN KLOBUK 2023

»ŠTIRJE JUNAKI«

PRVI JUNAK: TOMAŽ IMA 60 CENTIMETERSKEGA IN 18 KILSKEGA

Prehodil sem res dolgo pot in malo je manjkalo, da me niso vrgli za plot.
Iz vogala v kot, iz kota v vogál – prav vsi so hoteli, da bi molčál!

Bili so lepi časi, ko so vsi strmeli vame; zdaj pa pozabljen, zaprašen v skladišču ležim, včasih kaj pade name, a se ne jezim ...

In pride nekega dne mimo en – recimo, falot –, me dobro pogleda in reče: »Hej, prijatelj, ti greš z mano na pot!«

Radovedno oprezam, le kaj se dogaja, saj 30 let nihče ne vé, da nekdo v prahu obstaja?!

Na mestu zasuk – in že z Dolenjske hitiva!

Okolje poznano – saj to je Ljubljana! –, prešine me misel: »Le kje bo zdaj moja končna postaja ...«

Kmalu me minejo vsi dvomi, ko vidim, da proti Domu sindikatov Slovenije on z mano hodi.

Glosa je moj dom ta pravi, našel sem svoj mir v Kulturi in Naravi!

/Avtor: Tomaž Tomašič, ki je že v otroštvu prebral ogromno pravnih virov./

Poglejte ga, lepotca, končno je v domačem, ljubečem okolju, kjer ga nihče več ne bo teptal in kjer mu bomo nudili toplino in spoštovanje in ga bomo imeli brezpogojno radi!

Foto: Špela Plestenjak

DRUGI JUNAK: NIKOLA TESLA

80 let je letos od njegove smrti. Ker je bil izjemno kulturnen in naraven človek, bi bil škandal, če se ga ne bi spomnili še mi.

Vsi vemo, da je bil splošno znan genij, ki pa ostaja eden najbolj prezrtih, glede na vse dobro, kar je mislil, govoril in delal. Najprej nekaj zanimivosti, ki smo jih sneli s slikovnih, besednih, zvočnih, spletnih in drugih nosilcev informacij ...

Tesla nikoli ni obiskal zdravnika, zdravil se je sam, kar z elektriko. Električna je bila zanj vse, kar obstaja, in iz nje izvira materija, ta obči skupni pojem za cel spekter pojavnih oblik dejanskosti. Tesla je menil, da obstaja vrhovna energija z neskončnim številom manifestacij življenja.

Videl je svetlobo (auro) živali in rastlin, energijo vode.

Bil je obseden s trojkami. Ne z ljubezenskimi trikotniki in trojčki, marveč je preprosto oboževal vsa števila, deljiva s tri, npr. tri žlice, trije noži, troje vilic, trije krožniki, tri skodelice. Reči je dodajal in odzema, da je le bilo vse skupaj deljivo s tri. Število tri je namreč blagoslovljeno, pomeni rotacijo, življenje, energijo, ki prežema vse.

Oboževal je umetnost, nujen element prave ustvarjalnosti, ki s svojo intuitivnostjo dopolnjuje racionalnost znanosti. Znanost – umetnost – duhovnost so bile zanj neke vrste sveta trojica, ki je ena sama in enotna, vez med zemljo in nebese, med fizičnim obstojem in božansko presežnostjo.

Imel je sposobnost povezovanja preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Pri njem je čas lahko teklen naprej ali nazaj, kot njegov polifazni sistem električnih tokov – če je zamenjal dve od treh faz, je začel motor teči v nasprotno smer. Razdelal je svojo filozofijo o času, ki jo je razumel le on sam in je še danes ne doume nihče.

Ker se je povezoval s kozmičnimi silami, je med njujorškimi someščani obveljal za čudaka, izločili so ga in ostal je sam.

Bistvo o njem pa izjemno lepo izpové Louis Adamič:

Hommage à Nikola Tesla

Za newyorškega župana La Guardia napisal Louis Adamič

A Tribute to Nikola Tesla

For Mayor La Guardia by Louis Adamič

Prejšnji četrtek zvečer, tukaj, v našem mestu New York, je 87-letni moški preminil v svoji skromni hotelski sobici.

Njegovo ime je bilo Nikola Tesla.

Umril je v revščini – vendar je bil eden največjih mož, kar jih je kdaj živel.

Njegovi dosežki so bili veliki in sčasoma še pridobivajo veličino. Nikola Tesla bi si lahko nakopičil več sto milijonov dolarjev – lahko bi postal najbogatejši mož v državi, na svetu, če bi ga bogastvo mikalo.

Vendar ga ni.

Ničesar mu ni bilo mar – menil se ni za nič od tistega, kar številnim ljudem pomeni uspeh.

Nikola Tesla je bil velik človekoljub – čisti znanstveni genij – poet znanosti. V življenju je počel izjemne, osupljive, čudežne stvari. Preprosto, da bi služil človeštvu – in za svoje delo ni ničesar zaračunal.

Denar – zanj mu ni bilo mar.

Čast – kdo je dovolj časten, da lahko drugega počasti?

To je bila njegova drža.

Hvaležnost – ni je ne pričakoval ne zahteval.

Nikoli Tesli ni bilo do tega, da bi mu plačali, kar je storil za človeški rod. Preprosto je deloval na sledi svojemu naravnemu geniju, ki mu je bil dan v domovini Jugoslaviji kot sinu svoje matere.

Sedaj je ta izjemni mož mrtev. Tako vsaj pravijo. Časopisi so v petek objavili, da je umrl. Njegovo truplo so našli na postelji v hotelski sobi tega mesta. Časopisi so objavili osmrtnice in uvodnike s povzetki njegovega življenja in dela, pisali so o njegovih osebnih navadah in ekscentričnih posebnostih.

Tesla, pravijo, je mrtev. Nekje v mrliški vežici tega mesta je vse, kar je ostalo od tega moža.

Pogrebna slovesnost bo naslednji torek ob štirih popoldan v Stolnici sv. Janeza. Prišli bodo ljudje – veliko ljudi – vseh slojev in stanov, ponižni, neznani ljudje in slavne osebnosti, znanstveniki in industrialci ter drugi.

In to je prav. Takšna je običajna navada.

Vendar Tesla ni mrtev – Tesla ni zares mrtev. Samo njegovo ubogo, iztrošeno telo se je umirilo.

Resnični, pomembni Teslov del živi v njegovih dosežkih, prizadevanjih, ki so izjemna; celo nepredstavljivo in ključno sooblikujejo našo civilizacijo, naše vsakdanje življenje, naš trenutni vojni program.

Danes ne žalujemo za Teslo – ne častimo ga, saj vemo, da Nikoli Tesli to ne bi bilo mar.

Zakaj žalovati za Teslo?

Njegovo življenje je eno samo zmagoslavje!

Vsi, ki smo se danes zbrali v tej delavnici, preprosto mislimo na Teslo – se pogovarjamo o njem, vam govorimo o njem ter si vrtimo glasbo in prepevamo pesmi, za katere menimo, da bi bile vseč Nikoli Tesli.

Slavimo njegove dosežke na zemlji – njegov zmagoslavni uspeh, ki je tudi naš – zmagoslavje vseh ljudi na planetu.

Slavimo njegove prispevke k našemu življenju – seštevku civilizacije in človeških zmožnosti v Ameriki in vsepovsod, ki bo trajal tako dolgo kot človek sam.

Govorimo o Nikoli Tesli in proslavljamo dejstvo, da pripadamo isti vrsti kot on, ko je bil še med nami.

Je biser v kroni celotnega človeškega rodu – Jugoslavija in Amerika sta lahko ponosni nanj.

Pred nekaj leti je Teslov kolega znanstvenik, Američan dr. A. B. Behrend, pisal o njem v svoji knjigi o indukcijskem motorju – tem, ki svoj obstoj dolguje Tesli in je sedaj v samem jedru skorajda vsega, kar se v tej državi premika na kolesih.

A. B. Behrend je dejal: »Če bi iz svojega industrijskega sveta izločili izide Teslovega dela, bi se kolesje industrije prenehalo vrteti, naši električni vlaki in avtomobili bi se ustavili, naša mesta bi bila v temi, naše predilnice in tovarne mrtve in brezdelne. Njegovo delo je tako daljnosežno, da je postalo osnova in bistvo industrije. Če bi Teslovo delo nenadoma preklicali, bi nas zagnila tema in zdrsnili bi v barbarstvo.«

Torej je res – Tesla ni mrtev. Živi med nami. Ostaja zmagoslavje njegovega življenja – njegovi dosežki, ki jih danes slavimo.

Ne častimo njega – zbrali smo se, da občutimo to zmagoslavje človeškega življenja in da svoja občutja delimo s tistimi, ki nam prisluhnete.

**TRETJI JUNAK:
MIHA BLAŽIČ N'TOKO
GLASBENIK, KOLUMNIST, AKTIVIST.**

Nase je najprej opozoril kot dvakratni zmagovalec slovenskega državnega prvenstva v *freestyle* rapu.

Razvil je široko paleto glasbenih izrazov.

Je glasbeni producent.

Je DJ.

Široko prepoznavna sta zlasti njegov angažmá v glasbeni skupini *Moveknowledge* in pot samostojnega rap izvajalca s kar petimi glasbenimi albumi.

Ob vsem tem je še pisec in komentator. Njegova družbenokritična besedila iz rapa so se, ne da bi izgubila ostrino, prelila tudi v formo odmevnih kolumn.

Po glasbeni upokojitvi se je posvetil predvsem sindikalnemu organiziranju. Je ponosni član sindikalne konfederacije Glosa - Zasuk, in prav zato se ob posebni priložnosti ponovno glasbeno aktivira, zgolj za današnji dan, 1. 12. 2023, na tradicionalni Glosini prireditvi v Domu sindikatov Slovenije.

Takó, N'tokó, prevzemi oder in občinstvo!

**ČETRTI JUNAK:
NAGRAJENEC, KONČNO SPET
S PODROČJA VARSTVA NARAVE!**

Je rojen v Celju, z družino pa živi v Taboru v Spodnjiesavinjski dolini. 51-letni univerzitetni diplomirani inženir gozdarstva je že poltretje desetletje zaposlen na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), že 18 let kot višji naravovarstveni svetovalec. Na istem delovnem mestu je, kljub povečevanju zahtevnosti in količin nalog, zato, ker v varstvu narave ni vertikalnega napredovanja in ustrezne strukture delovnih mest v sistemizaciji. Na zavodu varuje naravo z vključevanjem v procese načrtovanja prostora in naravnih dobrin na področju prostorskega planiranja, gozdarstva, vodarstva, kmetijstva ... Izdaja mnenja k posegom v prostor na območjih z naravovarstvenim statusom, izvaja naravovarstvene akcije, se vključuje ali vodi različne projekte s področja naravovarstva, osvešča javnost o pomenu varstva narave in tako naprej.

Sindikalnim zasliševalcem, med drugim iz Delavske enotnosti, je priznal, da ima srečo, da se z gozdom in naravo ukvarja poklicno. Rad kolesari. Močno uživa v ribolovu plavutaric in drugih morskih bitij, ribo na dveh nogah pa je ujel že davno in misli še kar vztrajati z njo, saj sta zaplodila tudi svoj zarod, ki ga ljubeče negujeta. Je izjemno dejaven ud sindikata kulture in narave; pravi, da je kulturno in naravno, da je tudi neprofesionalni igravec, član dramske skupine, čeravno trenutno v hibernaciji. Deluje torej na obeh področjih, ki ju pokriva Glosa. »Da sindikat združuje kulturo in naravo, je lepa čednost in prednost, saj ena brez druge ne moreta!« je njegov aksiom.

Leta 2000 se je zaposlil na takratnem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, ko še ni bilo močnejše sindikalne organiziranosti. Šele ob ločitvi na Zavod za varstvo kulturne dediščine in na Zavod za varstvo narave so se na slednjem odločili za sindikalno organiziranost. Leta 2003 so se včlanili v Glosa in ustanovili sindikalno skupino. Samoumevno, kulturno in naravno se mu zdi, da je v sindikatu, četudi to morda komu zveni arhaično. Nekaj časa je deloval kot član sindikata, nato je bil izvoljen v izvršni odbor, v decembru 2017 je postal sindikalni zaupnik, čez slabega pol leta pa že član glavnega odbora in podpredsednik Sindikata Glosa, kar je še danes.

Ni mu težko opravljati dela, ker lahko tako pomaga stroki in svojim sodelavcem. Na vprašanje, kaj so najbolj vredni sindikalni dosežki, odgovarja, da je, glede na zelo težko situacijo, včasih treba biti zadovoljen s trenutno malo manjšim izplenom, a se je treba trajno truditi za večje premike. Eden pomembnejših je ustreznejša sistemizacija delovnih mest, do katere so prišli s širokim sodelovanjem zaposlenih, sindikata in vodstva zavoda, ki pa še ni takšna, da bi človek skakal od veselja. Ministrstvo veliko obljublja in malo naredi, ministri se pogosto menjajo (štirje v treh letih), zato je treba vsakomur znova vzbuditi interes za razmere na zavodu in v varstvu narave nasploh ter pojasnjevati zadeve kot otrokom v vrtcu, kar je žalostno in smešno obenem, predvsem pa butasto. Zadnje besede sicer ni izrekel nagajenec, je pa to zagotovo mislil.

V okviru Sindikata Glosa je s sodelavci pripravil in med sindikati s področja okolja uskladi tudi normativni del kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora. Opomba: tukaj je rekel, da z izdatno pomočjo in s strokovnim delom predsednika Glose, ki pa je to prepovedal omeniti v obrazložitvi in zato tega ne omenjamo, ker se Mitja Šuštar že tako preveč rad ven méče. O dokumentu so se uspeli pogajati dvakrat, bil je že skoraj dogovorjen, pa je zaradi menjav v vladi to zastalo. In to kljub temu, da je bila to stavkovna zahteva, zapisana v dogovoru z vladno stranjo, in kljub temu, da bi s tem varstvo narave in okolja končno dobilo pravo panožno kolektivno pogodbo, ki bi potrdila veljavo stroke in razrešila marsikatero težavo. A treba je vztrajati, saj kdor vztraja – zmaga!

Težave ima tudi s pravilnikom o delovnem času, ki ga že leta skuša spremeniti, da bi bil bolj normalen in življenjski, vendar vodstvo zavoda preveč rádo sledí raznim mnenjem t. i. pravne stroke, namesto da bi sledilo duhu zakona. Ne bo obupal, pravi, pa če se še tako močno zaletava v zid. Nič čudnega, saj je bik. Po horoskopu, se razume.

Lotil se je nedopustnega problema na zavodu: prekarnih zaposlitev z veriženjem pogodb. Zadeva je v zadnjem času zelo eskalirala, saj delavce, navkljub velikim težavam pri pridobivanju kadra, dobessedno odpuščajo. To je nezaslišano, stanje na področju naravovarstva je že samo po sebi alarmantno, stroka je podhranjena in podplačana, ljudje izgorevajo za javno službo in na projektih, oblastnikom pa je za vse skupaj mar toliko kot za predlanski sneg. Naš nagajenec zahteva, da se to početje konča takoj. Vključil se je inšpektorat za delo, o zadevi se razpravlja na zavodskem organu upravljanja in nadzora, na resornem ministrstvu, rešuje se v sindikalni službi pravne pomoči, prizadetim članicam in članom

se nudi vsa možna podpora, vzorčni primer se sodno obravnava. Opomba: nagrajenec izrecno oméni odlično sodelovanje s sindikalno pravnico Kristino Gomboc Nikolić.

Ne moremo navesti slehernega dobrega, pravilnega in pravičnega, kar je v tekočem letu in pred tem naredil, dolžni pa smo poudariti, da mu največje zadovoljstvo pomenijo mali dogodki, recimo pogovori s člani, ko jih lahko ohrabri in skupaj rešijo problem, pa to, da se izkazuje zaupanje v sindikat tudi s tem, da se ljudje v stiski kadarkoli obrnejo nanj in mu zaupajo. Res dober občutek je, ko lahko pomaga, in to mu daje motiv, da vztrajamo, da ne popuščamo in da se ne uklonimo. »Stati in obstati!« pôje skupina Mi2, katere velik oboževalec je. »Čista jeba« mu je prav tako zelo všeč. Mimogrede, to je prva skladba, ki je prejela legendarno nagrado Zlata piščal.

Na vprašanje, zakaj biti sindikalno aktiven, izstrelí: sindikati so eni redkih, ki so v sistemu, v katerem živimo, in času individualizma in sebičnosti na strani šibkejših in se zavzemajo za pravice delavcev. Delavstvu lahko samo sindikati nudijo pravo podporo in slišijo njihov glas. Več ko bo članstva sindikatov, močnejši bomo. Sindikalna organizacija omogoča, da smo lahko delodajalcem konkreten, močan partner pri dialogu in v bitkah za več in boljše namesto za manj in slabše, kar posameznikom in manjšim neformalnim skupinam redko uspe. In zato so sindikati nepogrešljivi. Brez sindikata so delavci prepuščeni odločitvam vodstev inštitucij, ki se obračajo velikokrat v smer protekcionizma posameznikov, zaposlovanju prekarne delovne sile in najemu zunanjih izvajalcev. Brez sindikata je težko zagotoviti varno, zdravo in spoštljivo delovno okolje!

Kako sindikate pripraviti na izzive časa? Po njegovem mnenju se sindikati prilagajajo spremembam in dobro delujejo. Predvsem na področju pravne pomoči ima naš sindikat dobro ekipo, ki omogoča hitro in pravočasno podporo. Ni več opaziti, da bi bili v sindikatih ljudje samo zaradi »svinjskih polovic«. Sindikati danes pomenijo veliko več. Včasih pa je vseeno preveč popuščanja oziroma zaupanja v obljube in dogovore, ki se nato ne izpolnijo. Vprašanje je, ali bi morali v teh primerih bolj odločno reagirati? Odgovor je pritrdilen. Po drugi strani pa je dialog lahko tudi uspešen mehanizem. Bolj drastični ukrepi, na primer stavka, to plemenito orodje in orožje delavskega boja, morajo biti uporabljeni pametno in strateško, saj brez množične in enotne podpore težko dosežeš cilje. Ljudje so namreč pogosto glasno proti, ko pa gre zares in se je potrebno izpostaviti, se hitro umaknejo, verjetno tudi zato, ker se bojijo za svoje službe in privilegije. Mogoče je tu problem razdrobljenost sindikatov in pomanjkanje širše solidarnosti med njimi. Koraki k izboljšanju stanja se že kažejo, predvsem v javnem sektorju.

Nagrajenec skrajno nerad blebetá in raje ukrepa. Je tipičen zagovornik modrosti »Besede so poceni, dejanja štejejo!« Sodelavce in sodelavke zato spodbuja, da skrbijo zase in za druge, da se sindikalno organizirajo in delujejo. Članstvo v nagrajenčevem sindikatu je obsežno in stabilno, ponosen je na članice in člane, ki so v veliki večini kompetentne in zaupanja vredne osebe. Odkar je predsednik, vsakogar povabi v sindikat, vendar nikogar ne sili. Zastopa vrednote, kot so solidarnost, pomoč šibkejšim, poštenost, sodelovanje in podobno. In tisti, ki se v tem prepoznajo, se bodo vključili v sindikat. Približno tretjina zaposlenih je pri njih na projektih, prekarno, za določen čas; in v zadnjem času se tudi ti včlanjujejo, kar prej ni bilo običajno. Skupaj smo močnejši – tudi morje je sestavljeno iz kapljic! –, združeni lažje (kot je dandanes moderno rêči) naslavljam nove izzive in hitreje odpravljamo kršitve. Žal njihov zavod ni imun na egoizem, tudi pri njih se čuti prisotnost individualizma po načelu »sam záse ko práse«, po drugi strani pa se pojavlja preračunljivost ob dejstvu, da karkoli sindikat naredi, veljá za vse, kar ni ravno motivacija za potencialne člane. Nekateri veselo računajo, da bodo dobili enako, če se ne včlanijo, pa še članarino prihranijo. A noben nečlan

do sedaj ni vrnil višje izborjene plače, regresa za letni dopust, jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči, potnih stroškov, nadomestila za prehrano med delom, kar je vse zasluga sindikatov!

Pri sindikatu ne moremo zagotoviti, da bodo člani toliko, kot namenjajo za članarino, dobili materialno povrnjeno, ker je to v nasprotju s tem, kar predstavljamo. Se pa denar iz članarin nameni za pravno pomoč, solidarnostne prispevke, skupne aktivnosti in, seveda, učinkovito delovanje skupine in celotnega sindikata. Če ne zaradi drugega, se veljā včlaniti v sindikat, ker smo dobra družba in ker si pomagamo med seboj.

Lastnosti dobrega sindikalista so po njegovem mnenju združeni v eno sámo besedo: vztrajnost. Nikoli ne smeš obupati. Vedno moraš iskati nove priložnosti. Nad neuspehi, ki jih je ponavadi več kot uspehov, ne smeš biti razočaran (kar je včasih težko), ampak optimističen, delati moraš in riniti dalje. Po naravi moraš biti sočuten, solidaren, altruističen, ne okostenel ...

... če želiš biti pravi sindikalist.

In naš nagrajenec to vsekakor je. Z olajšanjem in okrepljeno vero v prihodnost naznanjamo, da priznanje Glosin klobuk 2023 prehaja v prave roke in v last zdrave sile, ki ji prvenstveno skrb predstavlja zadovoljen delavec, ki si prizadeva za solidarno ter pravično družbo in ki postavlja človeka, kulturo in naravo pred dobiček. Sindikalno delo je zahtevno. Nagrajenec **Matej Demšar** ga zmore!

